

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta

Viite: VN/24309/2023

Yleistä

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta.

UNIFI katsoo parlamentaarisen TKI-työryhmän suosituksen ja hallitusohjelman mukaisesti, että tutkimus- ja innovaatiopolitiikan korkean tason johtamista ja koordinaatiota pitää Suomessa vahvistaa, jotta TKI-järjestelmän kokonaisvaltainen ja pitkän aikavälin kehittäminen on mahdollista.

Ehdotettu TIN:n tehtäväkentän laajentaminen on tarpeen, kun tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) resursseja kasvatetaan merkittävästi tulevina vuosina. **TIN:n merkityksen kasvaessa on tärkeää, että TKI-kentän keskeiset toimijat, kuten yliopistot, ovat tiiviisti mukana TIN:n työssä.**

Pykäläkohtaiset kommentit

2 § Neuvoston tehtävät

TIN:n keskeiset tehtävät, kuten TKI-politiikan kehittäminen ja yhteensovittaminen, strategisen keskustelun mahdollistaminen ja asiantuntijatuuen tuottaminen päätöksenteolle ovat edelleen tärkeitä. TIN:n tehtäväkentän laajentaminen siten, että jatkossa neuvosto voi tehdä aloitteita kansallisiksi TKI-strategiavalinnoiksi on merkittävä uudistus. Strategisten valintojen tekeminen edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua keskeisten sidosryhmien, kuten yliopistojen kanssa, jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä muun yhteiskunnan kanssa oman näin laajaa näkemystä ja syvällistä ymmärrystä TKI-toiminnasta ja yhteiskunnan tarpeista.

Suomalaisen tiedepolitiikan tulevaisuutta tulee määrittämään hyvin vahvasti se, miten kasvavat T&K-panostukset tulevaisuudessa kohdennetaan. TIN:n roolin vahvistaminen kohdennuksista päätettäessä on kannatettava, jotta tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kannalta keskeisten ministeriöiden ja viraston näkemykset tulevat TKI-järjestelmän kehittämisessä aiempaa tasapuolisemmin huomioituksi. Unifi tähdentää, että myös TKI-kenttää edustavien toimijoiden osallistaminen T&K-panostuksia koskevaan päätöksentekoon on rahoituksen vaikuttavuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

Unifi katsoo, että kansainvälisen toimintaympäristön seurannan roolin tulisi korostua TIN:n toiminnassa, eritoten kansallisen, eurooppalaisen ja kansainvälisen TKI-toiminnan ja -politiikan yhteensovittamisen näkökulmasta. Kansalliset strategiset TKI-valinnat voivat

parhaimmillaan tukea ja edistää kansainvälisen ja EU:n TKI-rahoituksen saantoa ja rajat ylittävän TKI-yhteistyön kehittämistä.

Unifi pitää lisäksi tärkeänä, että nyt asetettavan tutkimus- ja innovaationeuvoston toiminta on läpinäkyvää ja osallistavaa. TIN:n tulee koordinoida, seurata ja raportoida säännöllisesti TKI-tavoitteiden etenemistä vahvemman ennakkoinnin ja päätöksenteon tueksi eduskunnalle ja TKI-toimintaa tekeville toimijoille.

3 § Kokoonpano

TIN:n työn onnistumisen edellytyksenä on se, että neuvostolla on käytössä paras mahdollinen osaaminen ja vahva tietoperusta. Tästä syystä TIN:n tulevaan kokoonpanoon tarvitaan tarkennusta. **Merkittävimpänä tutkimustoimijana Suomen yliopistoilla tulee olla TIN:n keskeinen rooli, jotta neuvosto voi hyödyntää kokonaisvaltaisesti yliopistojen laaja-alaista TKI-toiminnan tuntemusta, osaamista ja näkemystä.** Unifi ehdottaa, että yliopistot ovat edustettuina TIN:ssä jatkossa Unifin ehdottaman pysyvän asiantuntijan kautta, nykyisten yksittäisten kutsuttujen asiantuntijoiden sijaan.

TIN:n kokoonpanon esitleminen on asetusehdotuksessa siirretty opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtioneuvoston kansialle. **Unifi esittää, että neuvoston tiedeyhteisön edustajat tulee valita korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia edustavien organisaatioiden esityksistä** toiminnan vaikuttavuuden mahdollistamiseksi. Unifi pitää tärkeänä, että kokoonpanon osalta asetusluonnokseen tulee lisätä Suomen Akatemian ja Business Finlandin pääjohtajien asema neuvoston pysyvinä asiantuntijoina.

Helsingissä, 8.9.2023

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Jukka Kola
puheenjohtaja

Jenni Koistinen
vt. toiminnanjohtaja